

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 1 вересня 2017 року
(протокол № 1)

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ
«ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

спеціальності: 014 Середня освіта (Здоров'я людини)

Бердянськ
2017 рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доцент кафедри фізичного виховання
Третяк О.В.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “16” червня 2017 року, протокол № 8.

3 ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в освітній галузі «Здоров'я людини» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності: 014 Середня освіта (Здоров'я людини).

Предметом навчальної дисципліни є процес вдосконалення професійної підготовки студентів на засадах об'єднання навчального процесу з науково-дослідною роботою.

Міждисциплінарні зв'язки: Основи наукових досліджень у підготовці фахівця зі здоров'я людини пов'язані з трьома групами навчальних і наукових дисциплін.

Першу групу складають дисципліни які розширюють інтеграційні зв'язки з іншими дисциплінами: психологія, педагогіка, вступ до фаху, українська мова (за професійним спрямуванням), які використовуються для оволодіння фаховою термінологією українською мовою.

Другу групу складають навчальні та наукові дисципліни, які взаємодіють з навчальною дисципліною таким чином, що вони збагачують та доповнюють її. Ця дисципліна тісно пов'язана з педагогікою, психологією, анатомією та фізіологією, біохімією, біофізикою та біомеханікою, спортивною метрологією.

Третю групу дисциплін, з якими пов'язані основи наукових досліджень в освітній галузі «Здоров'я людини» складає діагностика та моніторинг рівня здоров'я людини, методика навчання основ здоров'я, теорія і технологія оздоровчо-рекреативної рухової активності, теорія здоров'я та здорового способу життя.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в освітній галузі «Здоров'я людини» є оволодіння здобувачами першого рівня вищої освіти

необхідним рівнем інтегральних, загальних та спеціальних компетенцій в області наукових досліджень в освітній галузі «Здоров'я людини», необхідних для фахової підготовки майбутнього вчителя загальноосвітнього навчального закладу, вчителя-реабілітолога, консультанта з питань здорового способу життя, асистента вчителя-реабілітолога.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень в освітній галузі «Здоров'я людини» є:

- розкрити прогресивну сутність науки, наукових напрямків і наукових результатів, її необхідності для розвитку суспільства;
- ознайомити з основними теоретичними положеннями, законами, принципами, термінами, поняттями, процесами, методами, технологіями, інструментами, операціями здійснення наукової діяльності;
- вивчити методи планування і організації наукових досліджень;
- ознайомити із загальною методологією наукового задуму, творчості, загальною схемою організації наукового дослідження, практикою використання методів наукового пізнання в освітній галузі «Здоров'я людини»;
- вивчити механізми наукового пошуку, аналізу, проведення експериментів, організації опитувань, складання анкет і т.і.;
- оволодіти практичними навичками вибору наукової теми дослідження та підбору необхідних бібліографічних публікацій, інформаційних матеріалів з теми дослідження тощо;
- вивчити основні методи наукових досліджень;
- вивчити процедуру постановки і вирішення наукових проблем в освітній галузі «Здоров'я людини»;
- вивчити стандарти і нормативи з оформлення результатів наукових досліджень, підготовку наукових доповідей, публікацій на семінари та конференції;
- ознайомити з процедурами апробації результатів наукових досліджень, підготовки публікацій за результатами науково-дослідних робіт;
- вивчити прийоми викладу наукових матеріалів та формування рукопису наукової роботи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 18. Уміти спілкуватися державною мовою та застосовувати іноземну мову в професійній діяльності.

ПРН 20. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПРН 8. Уміти цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 11. Виконувати експериментальні дослідження, інтерпретувати результати.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Наука, її завдання, предмет та функції. Мета, завдання, функції науки. Класифікація наук.

Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні. Науково-технічний потенціал. Наукові та науково-педагогічні працівники. Науково-дослідна робота в освітній галузі «Здоров'я людини».

Тема 3. Методологічна база для виконання наукової роботи в освітній галузі «Здоров'я людини». Формулювання проблеми та її конкретизація. Вибір теми дослідження. Визначення мети, постановка завдань, формулювання предмета, об'єкта, гіпотези наукового дослідження. Визначення методів та методики дослідження. Проведення дослідження. Інтерпретація результатів. Оприлюднення результатів дослідження.

Тема 4. Планування наукового дослідження. Складання календарного та робочого плану підготовки курсової роботи. Загальна схема наукового дослідження.

Тема 5. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Державна

мова в наукових дослідженнях. Загальні вимоги до оформлення наукових робіт.

Тема 6. Структурні елементи наукової роботи. Складові частини та розділи наукової роботи. Мова та стиль написання наукової роботи. Критерії підсумкової оцінки роботи.

Змістовий модуль 4. Основні положення наукової методології. Загальні методи наукових досліджень

Тема 7. Методологія і методи наукового пізнання. Класифікація методів наукового пізнання. Місце теорії в наукових дослідженнях. Сутність теорії та її зв'язок з практикою. Поняття про методологію. Функції методології. Поняття про метод та методику дослідження. Загальнонаукові методи аналізу. Методи наукового пізнання. Методи емпіричного дослідження. Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження. Методи або методологія, що використовуються на теоретичному рівні дослідження. Емпіричні методи дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.

Тема 8. Класифікація та характеристика педагогічних експериментів. Визначення поняття «експеримент». Види експериментів. Структура педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту. Методологія експериментальних досліджень.

Тема 9. Загальна характеристика спеціальних методів, які застосовуються у наукових дослідженнях в освітній галузі «Здоров'я людини». Методи збору й узагальнення інформації. Евристичні методи. Методи морфологічних вимірювань. Методи виміру рухової активності. Методи оцінки фізичної підготовленості. Методи визначення фізичної працездатності. Методи визначення функціональних можливостей серцево-судинної, дихальної, м'язової і нервової систем. Методики комплексної оцінки стану фізичного здоров'я дітей та підлітків.

Тема 10. Методи визначення фізичного стану різних категорій населення. Методи визначення фізичного розвитку (соматометричні, фізіометричні і соматоскопічні). Методи визначення фізичної працездатності. Методи визначення функціональних можливостей серцево-судинної, дихальної і нервово-

м'язової систем. Державна система тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України. Єдина спортивна класифікація. Методики комплексної оцінки стану фізичного здоров'я дітей та підлітків (експрес-системи).

Тема 11. Метод середніх величин та його практична реалізація. Обробка первинного статистичного матеріалу. Абсолютні і відносні показники. Метод середніх величин та його практична реалізація. Основні параметри математичної статистики. Середня арифметична величина. Середнє квадратичне відхилення. Похибка середнього арифметичного.

Тема 12. Поняття про статистичну вірогідність. Критерій Стьюдента. Середня похибка різниці.

3. Рекомендована література

1. Сидоренко, В.К. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для ВНЗ / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. — К. : Вища школа, 2000. — 259 с.: іл.
2. Ковальчук, В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В.В. Ковальчук, Моїсєєв. — 3-е видання. — К.: професіонал, 2005. — 240 с.: іл.
3. Цехмістрова, Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Г С Цехмістрова. — К.: Слово, 2006. — 240 с.: іл.
4. Романчиков, В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В І Романчиков. — К.: Центр навч. літ, 2007. — 254 с.: іл.
5. Романчиков, В.І. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]: підручник для ст-тів ВНЗ / В І Романчиков. — К.: Центр навч. літ, 2011. — іл.
6. Ковальчук, В.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / В В Ковальчук. — К.: Слово, 2009. — 240 с.: іл.
7. Соловійов, С.М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для ст-тів ВНЗ / С М Соловійов. — К.: Центр учбової літератури, 176 . — 176 с.: іл.   8.
- Ковальчук, В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв; наук. ред. проф. В.О. Дроздова. — 4-е видання. — К. : Професіонал, 2007. — 240 с.: іл.

Базова

1. Брызгалова С.И. Введение в научно-педагогическое исследование / С.И. Брызгалова. Калининград: КГУ, 2003. – 154 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня. – К.: Редакція «Бюлетеня ВАК України», 2000. – 64 с.
3. Железняк Ю.Д. Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте / Ю.Д. Железняк, П.К. Петров. – М. «Академия», 2002. – 264 с.
4. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: [учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед.] / В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – М: «Академия», 2005. – 208 с.
5. Краснобокий Б.М. Словник-довідник науковця-початківця. – 2-е вид., випр. і доп / Б.М. Краснобокий, К.М. Левківський. — К.: НМЦВО, 2001. – 72 с.
6. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т.Ю. Круцевич. – К., 2003. – 240 с.
7. Носко М.О. Основы научных исследований у підготовці фахівця з фізичного виховання: [навч. посібн. для студ. спец. «Фізичне виховання»] / М.О. Носко, І.А. Брижата, С.В. Гаркуша. – Київ, 2012. – 235 с.
8. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів / Л.П. Сергієнко. – К.: Олімпійська література, 2001. – 440 с.
9. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: [навч. посіб.] / Б.М. Шиян, О.М. Вацеба. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 276 с.

Допоміжна

1. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогических исследований / П.И. Образцов. – М.: Питер, 2004. – 267 с.
2. Петров П.К. Физическая культура: Курсовые и выпускные квалификационные работы / П.К. Петров. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 112 с.
3. Цехмістрова Г.С. Основы научных исследований. [навч. посіб.] / Г.С.

Цехмістрова. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.

4. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. для вищ. навч. закладів / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – Х.: ХДАК, 1998. – 288 с.

4. Методи навчання:

1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : словесні, наочні, практичні.

1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична, катехізисна).

1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.

4) Методи стимулювання навчальної діяльності:

4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;

4.2. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;

4.3. метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5) **Сторітеллінг.**

7) Бриколаж

8) Тренінг

9) Сінквейн

метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне;

метод письмового контролю;

метод тестового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, III семестр

6. Система оцінювання

Розподіл балів для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
8	8	8	8	8	8	
Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №4		Змістовий модуль №5		Змістовий модуль №6		
T7	T8	T9	T10	T11	T12	
8	8	8	10	8	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Додаткова інформація

1. <http://bdpu.org> – сайт БДПУ

2. <http://library.bdpu.org> – бібліотека БДПУ

3. <http://edu.bdpu.org> – електронна підтримка навчання БДПУ